

آفت مگس میوه مدیترانه ای

ردیابی و پیش آگاهی

تنظیم:

اداره رسانه های آموزشی

برگرفته از برگرفته از دستورالعمل مدیریت عوامل خسارتزای مرکبات سازمان
حفظ نباتات کشور

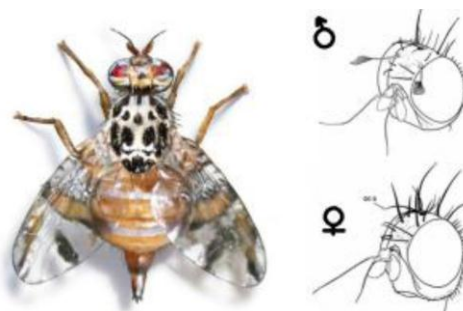
بهار ۱۴۰۳

مقدمه:

مگس میوه مدیترانه ای آفتی مهم با اهمیت اقتصادی بالا است و خسارت به میوه ها نسبتاً زیاد و گاهی تا ۱۰۰ درصد میوه ها توسط آفت آلوده می شوند. این مگس از آفات قرنطینه داخلی ایران محسوب شده اما در برخی استان ها از جمله گلستان، مازندران، تهران و یزد در فهرست آفات همگانی جای دارد. مگس مدیترانه ای به بیش از ۳۰۰ گونه گیاهی مختلف از جمله درختان میوه دانه دار، هسته دار، انار، انگور، بادام، مرکبات و غیره می باشد. این آفت می تواند در آینده از موانع صادرات میوه به سایر کشور باشد.

شکل شناسی:

مگس های بالغ ۴-۵ میلیمتر (حدود دو سوم مگس خانگی) طول دارند. رنگ عمومی بدن زرد با رگه های قهوه ای است. سر حشره زرد رنگ، شاخک سه بندی است که بند اول و دوم آن تیره و بند سوم روشن تر و دارای یک موی بلند است. حشرات بالغ نر دارای دو موی سیاه بلند با نوک لوزی شکل در پیشانی است قفسه سینه سفید کرمی تا زرد با لکه های سیاه و بخش های روشن تر آن پوشیده از موهای نرم است. بال شفاف با سه نوار زرد، قهوه ای و سیاه رنگ، که نوار اول عریض، نوار دوم دراز و پهن و نوار سوم کوتاه تر است. شکم در نیمه قاعده ای دارای دو نوار عرضی باریک به رنگ روشن می باشد. حشره ماده دارای تخم ریز بلند در انتهای شکم است.

تخم سفید، باریک و به طول یک تا دو میلیمتر است. تخم ها استوانه ای، صاف، کمی خمیده و هنگام گذاشته شدن سفید براق و سپس مایل به زرد می شوند.

لاروها معمولاً کشیده، دوکی و کرمی شکل و بدون پا هستند. لارو کاملاً رشد یافته ۶-۸ میلی متر طول با بدنی سفیدرنگ و یا به رنگ غذای خورده شده است. لارو مگس میوه مدیترانه ای تا ۲۰ سانتی-متر قادر به پرش است.

شفیره استوانه ای تقریباً سه میلیمتر طول، چلیکی، در ابتدا سفید و سپس به رنگ قهوه ای در می آید.

خسارت:

این مگس تخم‌های خود را زیر پوست میوه و معمولاً اطراف بخش‌هایی از پوست که قبلاً شکسته شده می‌گذارد. سوراخ‌های تخم‌گذاری حشره در پوست میوه از کیفیت محصول تا حد زیادی می‌کاهد. لارو آفت از گوشت میوه تغذیه نموده و کانال‌های ناشی از تغذیه باعث نفوذ عوامل پوسیدگی می‌شوند و در نتیجه میوه‌ها پوسیده، کپک زده و ریزش می‌کنند. **مگس میوه مدیترانه‌ای در زمره ناقلین برخی از عوامل بیماری‌زای گیاه از جمله پوسیدگی‌های میوه است.**

زیست‌شناسی:

مگس‌های بالغ با توجه به ظهور میوه‌های میزبان ممکن است فعالیت خود را از اردیبهشت ماه آغاز کنند و تا چهار نسل همپوشان تولید کنند که متوسط طول دوره هر نسل آن برحسب شرایط آب و هوایی و نوع میزبان ۵/۱ تا ۱ ماه و حداقل ۸۲ روز است. زمستان‌گذرانی آفت اغلب به صورت شفیره درون خاک است.

تخم‌ها بین ۵/۱ تا ۳ روز در هوای گرم (و زمان بیشتر در شرایط آب و هوایی خنک‌تر) تفریخ می‌شوند. لاروهای خارج شده در دمای ۱۶-۱۸ درجه سانتیگراد به مدت ۶-۱۱ روز با ایجاد تونل داخل میوه‌های میزبان تغذیه می‌کنند که باعث ریزش میوه‌های آلوده حین و پس از رشد لارو می‌شود.

شفیره در خاک تشکیل می‌شود. حشرات کامل به صورت تجمعی از شفیره و خاک خارج می‌شوند. آستانه فعالیت تخم-گذاری حشره ۱۷ درجه سانتیگراد بوده و در کمتر از این دما حشره تخم‌گذاری نمی‌کند.

مگس‌های پرواز کننده و انتقال میوه آلوده مهمترین راه‌های ورود آفت به مناطق غیر آلوده هستند. این مگس می‌تواند تا ۲۰ کیلومتر پرواز کند. میوه که تخم و لاروها را منتقل می‌کند و مواد واسطه‌ای کشت نیز ممکن است شفیره را انتقال دهند.

ردیابی و پیش‌آگاهی آفت:

ردیابی آفت با استفاده از پارافرمون‌های تریمدلور توصیه می‌شود. این پارافرمون‌ها داخل تله‌های دلتا (جکسون)، بالی‌شکل، دیاموند و به خصوص تله‌های مک‌فیل از کارایی بالایی در ردیابی جمعی تله‌های اندک آفت برخوردار است. استفاده از سایر ترکیبات جلب‌کننده همچون سراتراپ، پروتئین هیدرولیزات، بیولور، فمیلور، کارت‌های زرد و غیره نیز توصیه می‌شود اما کارایی آن‌ها کمتر از تریمدلور می‌باشد.

در مناطق غیرآلوده نصب دو تله در هکتار ایستگاه‌های پیش‌آگاهی برای کشف آفت و در باغات نیز دو تله برای ردیابی جمعیت و تعیین زمان مبارزه توصیه می‌شود.

باغداران گرامی به منظور کسب اطلاعات و راهنمایی‌های بیشتر به کارشناسان حفظ‌نباتات مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان‌ها، مراکز خدمات جهاد کشاورزی و کلینیک‌های گیاهپزشکی مراجعه فرمایند.